

Despreniments en les penyes de la Tordera

Josep M. Panareda

Aquest estiu m'he passejat per la Tordera, i aprofitant la disminució d'aigua corrent he pogut caminar pel seu llit en molts trams i observar què hi passa. He vist moltes coses que caldrà anar explicant. Ara exposaré un fenomen molt corrent: els despreniments o esclavissades en les penyes.

Una penya és una gran massa de roca que ha quedat al descobert. És el que passa en moltes ribes de la Tordera, amb espaldats molt verticals on han quedat al descobert els materials rogencs. Les penyes han estat formades al llarg de milers d'anys a causa de la força erosiva de les aigües salvatges de la Tordera.

Tot passejant aquests dies he observat alguns fenòmens que mantenen vives aquestes penyes. Es tracta de despreniments i esclavissades que es produeixen en els marges de la Tordera. Es parla de despreniments quan hi ha una caiguda lliure de blocs o fragments de roca separats d'un vessant molt inclinat. En canvi, se'n diu esclavissada quan la massa de blocs o pedres rellisquen pel pendent.

Un d'aquests despreniments el vaig observar just al davant del Paper, poc abans on la depuradora aboca l'aigua a la Tordera. El dibuix que ha realitzat la Maravillas pot ser suficient per entendre què és una penya i què ha passat. La massa de materials despresos i caiguts romanen al peu de la penya nua (3). Encara ara es veuen troncs dels arbres i arbusts que colonitzaven la penya abans del despreniment.

El perfil mostra la distribució dels materials al·luvials, aportats per la Tordera, representats amb pedres de diversa mida, dels materials més antics de caràcter argilós i de color rogenc o marró. Al capdamunt de la penya hi ha un alzinar amb pi pinyer (4). La part seca del llit del riu és colonitzat a l'estiu per un herbassar alt (2) i ran d'aigua hi ha una

vora de plantes tendres i verdes on abunden els créixens. A la plana baixa hi ha plantacions de robínies, conegudes a Palau com escàcies (5), i de plàtans (6). Poc més enllà hi ha l'antiga fàbrica del Paper.

El despreniment representat tingué lloc a conseqüència de les pluges abundoses de la darrera primavera. La caiguda no fou provocada directament per les aigües de la riera, sinó de l'aigua de la pluja que amarà la penya, fent que la part més externa i amb menys protecció es despregués i caigués daltabaix. La primera torderada que es produeixi s'endurà tot el paquet de materials caiguts i repararà el perfil ben vertical de la penya, i fins al proper despreniment.

Aquests despreniments tenen lloc ara aquí, ara allà, de manera que les penyes es mantenen permanentment actives.

El resultat és que la Tordera no para de gratar les penyes, fent-les recular i modificant el seu llit. Per aquesta raó, de sempre, la gent ha aixecat proteccions amb terra i pedres, de manera que en moments de torderada no es produïssin conseqüències gens desitjades. Però la força de la Tordera plena d'aigua és imparable, i ha calgut refer constantment els xavegons i gabions (gàbies de tela metàl·lica plenes de rocs) a les ribes de la riera.

Poc abans on he observat el despreniment recent hi ha els gabions i murs cimentats que protegien els marges de la fàbrica del Paper. Ara s'observa com aquestes proteccions han estat arrencades, trencades i remogudes. Alhora s'observa com l'erosió de la penya ha deixat penjada part de la construcció de la fàbrica. La tendència natural és que la Tordera es vagi menjant la penya i deixi sense base la fàbrica, que anirà caient a trossos a cada torderada. Bé, això passarà al llarg de segles, però el procés ja ha començat.